

ÍRTA DR. BLEIER NORBERT PHD EGYETEMI ADJUNKTUS, SZENT ISTVÁN EGYETEM VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET,
SZABÓ BETTINA VADGAZDA-MÉRNÖK, LOVAS SPORTEDEZŐ
FOTÓ ARCHÍV

TEREPLÓVAGLÁS

szabályosan, konfliktusmentesen

I. RÉSZ

Amit a jogszabályok előírnak

Bizonyára mással is előfordult már, hogy tereplóvágás során kirándulókkal, kutyasétáltatókkal vagy éppen vadászokkal találkozott össze. Ezen alkalmak közül talán olyan eset is volt, amikor a

helyzet nem alakult problémamentesen. Esetleg szóváltásba keveredtek, netán valamilyen tettlegesség is történt. Ha csak a saját példámból indulok ki, akkor bizony ezek a konfliktushelyzetek talán nem is olyan ritkák. 13 évesen egy lovas szálloda által szervezett tereplóvágáson vettem részt, amikor a hazafelé tartó úton

elénk állt egy vadász, és fenyegetőzve akart rábírní bennünket a terület elhagyására. A közelmúltban pedig egy póráz és szájkosár nélkül sétáltatott dobermann támadt ránk tereplóvágás közben, és megharapta a lovam csánkját. Többek között ezek az események is motiváltak abban, hogy vadgazda-mérnök tanulmányaim

lezárásaként a tereplóvágás során előforduló konfliktushelyzetekről, különös tekintettel pedig a lovasok és a vadászok közötti problémákról készítsem a szakdolgozatot. A munka során egy online kérdőíves felmérést végeztem a lovasok, illetve a vadászok körében. Ezenkívül áttekintettem a tereplóvágás jogi hát-

terét hazánkban, illetve más európai országokban. Célom az volt, hogy feltárjam a legjellemzőbb problémákat, és lehetőség szerint megoldási javaslatot fogalmazzak meg. A következőkben szeretném a szélesebb olvasóközönségnek is bemutatni eredményeimet. Reményeim szerint ez egyrészt segítséget nyújthat a tereplovaglás jogi szabályozásában való eligazodáshoz, másrészt hasznos tanácsokat adhat a konfliktusmentes tereplovagláshoz.

Rendkívül fontosnak tartom, hogy minden tereplovagló tisztában legyen az őt érintő jogszabályi előírásokkal. Hazánkban jelenleg a 2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról (továbbiakban Etv.) szabályozza (91–92. §) az erdőterületeken történő tereplovaglást. E két vonatkozó paragrafus módosítására 2013-ban került sor, amikor is a gyalogosokon kívül már a lovasok és a kerékpárosok számára is lehetővé tették a szabad erdőlátogatást. A módosítás előtt ugyanis lóháton csak az erre a célra kijelölt úton lehetett közlekedni. Mivel azonban a gyakorlatban nem léteztek kijelölt lovagloutak, így aki belovagolt az erdőbe, az törvényt szegett.

A jelenleg érvényes szabályozás szerint „az erdőben – annak rendeltetésétől függetlenül – üdülés, sportolás és kirándulás céljából gyalogosan, emberi erővel hajtott

kerékpárral, lóval, valamint az erdészeti feltáró hálózat részein sport vagy turisztikai célú, lóval vontatott járművel bárki saját felelősségére ott tartózkodhat, amit az erdőgazdálkodó tűrni köteles, kivéve, ha más jogszabály azt korlátozza, vagy az arra jogosult a látogatás korlátozását az e törvényben foglaltak alapján elrendelte.”

Ez azonban csak az állami, illetve a helyi önkormányzati tulajdonú erdőkre vonatkozik,

míg az egyéb tulajdonú erdők látogatásáról az Etv. 91. §-t kiegészítő (1a) pont rendelkezik: „Nem állami, illetve nem helyi önkormányzati tulajdonú erdőben az erdészeti feltáró hálózat részein kívül lovagolni, emberi erővel hajtott kerékpárral közlekedni tilos, kivéve, ha az erdő tulajdonosa az erdő nem állami, illetve nem helyi önkormányzati tulajdoni jellegét megfelelően nem jelezte.” E szerint a magántulajdonú erdőkből sem

► FOTÓ: Ribai Réka

lehet tiltani a lovasokat, de itt már csak az erdészeti feltáró hálózat részein lovagolhatnak, továbbá ha nem jelzi a tulajdonos külön táblával, hogy magánerdőről van szó, akkor itt is szabadon lehet közlekedni.

Ezeket az általános szabályokat kiegészíti még néhány speciális rendelkezés. Az Etv. 91. § (1b) pontja kimondja, hogy „az erdőben abban az esetben lehet a megjelölt turistaúton kerékpározni és lovagolni, a megjelölt kerékpáros úton lovagolni, ha az együttes használat lehetősége jelzéssel az adott turistaúton vagy kerékpáros úton megjelölésre került.” Az (1c) pont szerint a fentebb említett együttes használatot az erdészeti hatóság engedélyezi, ha az a látogatók életét és testi épségét nem veszélyezteti. Ez a korlátozás teljesen érthető, hiszen ha nem megfelelőek az útviszonyok, túl keskeny vagy

kerítésépítés

TORNADO

FORCE 12 FENCING

kerítésfonat

Clôture
LACMEE
Electrique

villanypásztor

CONT-ECO Kerítéstechnikai Kft.

9700 Szombathely, Szent Gellért u. 17-19.

Tel.: +36-94/325-672 • Info: +36-70/9-49-59-69

E-mail: conteco@t-online.hu • www.cont-eco.hu

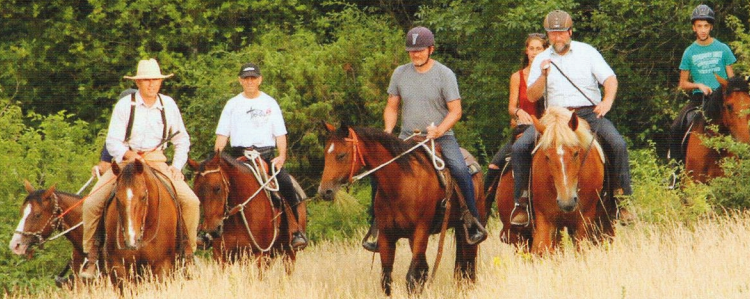
nehezen belátható a turistaút, akkor kifejezetten balesetveszélyes lehet, ha egyidejűleg lovasok is közlekednek rajta. Az (1d) pont szerint az (1b) pontban foglalt kivétellel a megjelölt turista- vagy kerékpáros út keresztezése esetén a lovas az úton kizárólag lépésben haladhat át. Az (1e) pont megtiltja az erdőben sport vagy turisztikai célú, lóval vontatott járművel turistaúton való közlekedést. A legtöbb turistaút nem is alkalmas arra, hogy azon lovas fogat közlekedjen, többségük ehhez túl keskeny, így nem férnének el egymás mellett biztonságosan más erdőlátogatókkal. Az Etv. 91. § (5) bekezdése tesz egy kitéfelt, miszerint üdülési, sportolási és kirándulási célból – a kijelölt út kivételével – nemcsak gyalogosan, hanem kerékpárral és lóval sem vehető igénybe az erdősítés területe, amíg a rajta lévő faállományt a két méter átlagos magasságot el nem éri, illetve az erdőrezervátum magterülete. Mivel a lovasok

a gyalogosokhoz hasonló jogokat kaptak az erdőlátogatásra, így értelemszerűen a gyalogosokra vonatkozó korlátozásokat is ki kellett terjeszteni rájuk, mert egy lovas ugyanúgy tudja veszélyeztetni a facseméteket vagy a védett természeti értékeket, mint egy gyalogos erdőlátogató. A (6) bekezdés szerint pedig a „kiépített parkerdei utat lovaglás céljára kizárólag az erre a célra kijelölt és bejelentett szakaszon lehet igénybe venni.” Ezeket az utakat főként gyalogos turisták számára építették ki, általában nagy a turistaforgalom rajtuk, így a lovas forgalom korlátozása egyértelműen indokolt. További kiegészítést tesz még a (7) bekezdés, amely megtiltja a kiépített parkerdei utak lóval vontatott járművel való igénybevételét. Az ilyen, általában nagy turistaforgalmú utakon a lovas fogatok közlekedése az út minőségétől függetlenül zavaró és balesetveszélyes lenne. Az erdőtörvény 92. §-ának (1) bekezdése a következőkép-

pen rendelkezik: „Az erdőben látogatás céljából járművel – ideértve a nem sport vagy turisztikai célú, lóval vontatott járművet, valamint a nem csak emberi erővel hajtott kerékpárt is – közlekedni csak az arra kijelölt úton szabad.” A gyakorlatban problémát okozhat a különböző célból közlekedő lovas kocsik megkülönböztetése. Amíg a sport és turisztikai célból közlekedő fogatok az erdei feltáró hálózat egészen közlekedhetnek, addig a más célból közlekedő fogatok csak a kijelölt utakon. Másrészt nincs olyan számottevő különbség a sport-, turisztikai és az egyéb célból közlekedő fogatok között, ami indokolná az utóbbiak közlekedésének szigorúbb szabályozását, ráadásul szinte lehetetlen lenne a közlekedés valódi céljának esetleges ellenőrzése. Így ez a korlátozás látszólag talán indokolatlan, de minden bizonytalansággal mégis nagy jelentőséggel bírhat az erdővagyon megőrzése érdekében.

Összességében a 2013-as törvénymódosítás alapvetően szabad utat adott a lovasoknak az erdőbe, azonban ez nem jelenti azt, hogy mindenhol korlátozás nélkül lehet lovagolni. A fentebb ismertetett szabályokat mindig tartsuk szem előtt, így biztosítva hosszú távon a jó kapcsolatot az erdőgazdálkodóval, az erdőtulajdonossal és az erdőlátogatókkal.

Németország, Nagy-Britannia és Ausztria vonatkozó szabályait áttekintve általánosságban elmondható, hogy sokkal kötöttebbek a tereplovaglási lehetőségek, sokkal szigorúbb szabályok vonatkoznak rá. Németország egyes tartományaiban például azonosítószámot kell kiváltani a lovasoknak, és azt a tereplovaglás során a kantáron kell elhelyezni. Egyes tartományokban ennek viszonylag magas ára van (például Északrajna-Vesztfáliában 30,5–88,5 euró), máshol csak jelképes összegbe kerül, van, ahol évente újra ki

kell váltani, más tartományokban visszaadásig érvényes. Németországban és Ausztriában is általános, hogy kizárólag az erre kijelölt útvonalakon lehet lovagolni, azokról nem szabad letérni.

Angliában és Walesben lovagolni a lovaglőösvényeken (ezeket használhatják a gyalogosok és a kerékpárosok is, de elsőbbséget kell adniuk a lovasoknak), mellékutakon, korlátozott forgalmú mellékutakon, az erdészeti utak egy részén, a gyalogutakon (amennyiben más szabály nem tiltja) és a közösségi földek egy részén lehet. Ez utóbbiak olyan területek, amelyeket a lakosság hagyományosan közösen használt legeltetésre, tüzelő- és alomanyag-gyűjtésre, halászásra. A 18. században bekövetkezett bekerítések következtében ezeknek a területeknek a nagy része magántulajdonba

került. A közösségi földként fennmaradt területek legtöbbjét igénybe lehet venni gyalogosan, és néhányat lovaglásra is. A magántulajdonban lévő földterületek döntő többsége be van kerítve. A közösségi útszolgálat révén azonban a földtulajdonosnak biztosítania kell az átjárást, ha a földjén valamilyen út halad át. A közösségi útszolgálatommal érintett útvonalakat térképen tüntetik fel, amely térkép fenntartása, kezelése a közlekedési hatóság feladata. Ezeken kívül léteznek még díjköteles lovaglótutak is, az úgynevezett TROT (Toll Ride Off-road Trust) útvonalak. A TROT egy nonprofit szervezet, amely a földtulajdonosokkal és erdőtulajdonosokkal megegyezve új útvonalakat jelölt ki, amelyeket a tagjaik tagdíj fizetése ellenében használhatnak. A szervezet tagjai egy fejpántot kapnak, amelyet a díjköteles lovaglótutak használata során viselniük kell. A tagdíjak bizonyos részét azok a földtulajdonosok és erdőtulajdonosok kapják meg, akik engedélyezték, hogy a földjeiken lovaglótutakat létesítsenek, a fennmaradó részből pedig a saját működési

költségeiket fedezik. Nagy-Britanniában a hobbilovaglás, a lovas túrázás régebbi hagyományokkal rendelkezik, mint hazánkban, csak Angliában 18 500 kilométernyi kiépített lovaglótut-hálózat van, amelyeket ló- és lovasbarát vendéglátóhelyek öveznek.

Skóciában általánosan elmondható, hogy a természeti területek látogatása, használata kevésbé szabályozott, mint a szigetország más részein. A 2003-ban hozott skót földreform törvény több jogot biztosít az embereknek a természeti területek használatához. A törvény kötelezi a területek kezelőit, hogy biztosítsák a területek elérhetőségét a közösség számára, illetve hogy a látogathatóságot csak

a legszükségesebb mértékben és a lehető legrövidebb ideig korlátozzák, amennyiben ez szükségessé válik, például erdészeti vagy mezőgazdasági munkálatok idején. A törvény kiterjed a gyalogos turistákra és a nem motoros járművekre, így a lovasokra, lovas kocsikra is. A törvény mindkét fél számára előírja a felelősségteljes területhasználatot, melynek során figyelembe veszik egymás tevékenységét, a lehető legkisebb mértékben zavarják azt, és tiszteletben tartják mások jogait is, így például a turisták jogát a pihenéshez, sportoláshoz, vagy a gazdálkodó jogát a gazdasági tevékenység folytatásához.

